

**YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANHALTIJAT RY
HALLITUKSEN KOKOUS**

8/2004

- AIKA:** Maanantai 23.8. 2004, klo 16.00
- PAIKKA:** Uudenmaan ympäristökeskus, Helsinki
- LÄSNÄ:** Camilla von Bonsdorff, puheenjohtaja
Sini-Pilvi Saarnio
Miira Riipinen
Heidi Lyytikäinen
Jaana Lehtonen
Matts Finnlund
Eeva Linkola
Vilja Tähtinen, sihteeri

1 KOKOUKSEN AVAUS

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 16.15.

2 TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Hyväksyttiin työjärjestys.

3 KOKOUKSEN PÄÄTÖSVALTAISUUS

Todettiin, että kokous on päätösvaltainen.

4 EDELLISEN KOKOUKSEN PÖYTÄKIRJA

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

5 YM JA MANSIKKAMÄEN VOIMAVARARAPORTIN JULKISTAMINEN
Tilannekatsaus

YSV:n laajapohjainen tiedote (ks. liite 1) ei juuri kirvoittanut juttuja suomenkielisessä lehdistössä; ei Helsingin sanomissa, johon juttua tarjottiin niin tiedotteena, vieraskynäpallalle kuin mielipidekirjoituksikin, eikä muissakaan. Heidi Lyytikäisen ansiokas ruotsinno (ks. liite 2) tiedotteesta sen sijaan poiki jutut Borgåbladetiin ja HBL:iin. Myös Natur & Miljö käsittelee aihepiiriä seuraavassa numerossa, johon aiheesta on haastateltu myös ympäristöministeri Enestamia. Ruotsinkielinen asian esilläolo poiki myös yhteistyöpyynnön Åbo Akademista, jossa järjestetään tilaisuus ruotsinkielisille kunnille ja Heidi on menossa puhumaan myös sinne. Vaikka lehdissä kiinnostus oli vähäistä paikallisradioissa sen sijaan aihetta on käsitelty; havaintoja on ainakin Lohjalta ja Etelä-Karjalasta.

Pohdittiin myös pitkään miksi asia ei innostanut lehtiä. Syiksi mietittiin ympäristösuojelun asian luonnetta ei-individualistisena ongelmana ja ajoituksen merkitystä. Verrattiin myös tilannetta ympäristöterveysvalvonta puolen saman tyyppiseen resurssiongelmaan, josta kyllä on viime aikoina paljonkin kirjoitettu. Siellä tilanne on kuitenkin niin päin, että valtionhallinto on huolissaan kuntatason työn laadusta ja tasosta, kun taas ympäristösuojelupuolella kunnat itse ovat enemmän huolissaan resurssien riittävydestä kuin valtakunnantaso. Elintarvike/ympäristöterveysvalvontapuolella Elintarvikevirasto ja ministeriöt ovat ehkä suunnitelleet ja järjestäneet valvonnan ja toimintaympäristön paremmin ja se toimii tehokkaammin kuin ympäristösuojelupuolella. Ympäristöterveysongelmat mahdollisine suorine terveysvaikutuksineen ehkä myös kiinnostavat ns. suurta yleisö enemmän ja puutteet siellä saavat helpommin suuren uutisarvon, kuin ympäristösuojelun vastaavat puutteet.

Päätettiin kuitenkin, että jatketaan julkista keskustelua resurssiongelma Lammilla ja muutenkin yritetään edelleen pitää asiaa esillä.

6 LAMMIN PÄIVÄT

Lammin päivien ohjelma on valmistunut (ks. liite 3). Kahden päivän osallistumismaksuksi päätettiin 130 €. Yhden päivän osallistuminen maksaa 60 €, samoin kaksi päivää jos ei osallistuja majoitu Lammin biologisella asemalla. Ohjelma lähetetään kaikille esiintyjille ja varmistetaan heidän osallistumisensa (vastuuhenkilö Vilja). Esiintyjille korvataan matkakustannuksia heidän pyyntöjensä mukaan, varsinaista palkkioita ei makseta. Keskiviikkona 6.10. paikalle kutsutaan myös jätevedenpuhdistuslaitteiden valmistajien edustajia (maininta myös mainokseen), joilta korvaukseksi esittelymahdollisuuden järjestämisestä peritään osallistumismaksu 130 € eli saman kuin henkilöosallistujilta. Kirjeen lähettää Miira, joka hoitaa myös heidän ilmoittautumisensa. Muiden osallistujien ilmoittautumisten vastaanottamisesta huolehtii Vilja.

Tiedotus päivistä hoidetaan jäsenkirjeessä (elokuun aikana) (Vilja), Ympäristö ja terveys – lehteen on jo mennyt mainos, valtion ympäristöhallinnon jakelussa (Jorma), Kunt-ympäristöllä (Sini-Pilvi) sekä nettisivuilla. Lisäksi jokainen voi printata ja monistaa mainoslehtistä (tekee Vilja), jota jaetaan mm. ympäristömessuilla messukeskuksessa 15.-17.9. (Camilla) ja kuntamarkkinoilla (Camilla).

7 MUUT ASIAT

Vesilakitoimikunta on pyytänyt YSV ry:ltä lausuntoa mietinnöstään. Asiaa YSV:n näkökulmasta ja oman kuntansa (myös Pernajalta pyydetty lausunto) näkökulmasta miettivät Jaana, Heidi ja Camilla, jotka osallistuvat esittelytilaisuuteen ja valmistelevat mahdollista lausuntoa seuraavaan kokoukseen mennessä.

Helsingin yliopiston täydennyskoulutuskeskus Lohjalla on kiinnostunut yhteistyöstä YSV ry:n kanssa suunnitellessaan ympäristöalan täydennyskoulutusta. Kentän kiinnostusta ja toiveita koulutuksen suhteen voitaisiin selvittää mm. Lammin päivillä. Täydennyskoulutuskeskuksen edustaja osallistunee seuraavaan YSV:n kokoukseen ja keskustellaan asiasta (vastuuhenkilö Jaana). Vastaavaa yhteistyötä on viritelty myös Åbo Akademi, jonne siis Heidi on menossakin jo puhumaan, jatkoyhteistyökuvia selvitetään siihenkin suuntaan.

Seuraava jäsenkirje lähetetään elokuun aikana (vastuuhenkilö Vilja). Pääasiana Lammin päivät, mutta maininnat myös syksyn messutarjonnasta ja jäsenmaksusta laitetaan mukaan.

Kevään 2005 retkelle Hornborgasjönille Ruotsiin katsomaan kurkien muuttoa ilmoittautumisia aletaan ottaa vastaan Lammilla, kiinnostusta on jo ilmennyt. Ilmoittautumislomakkeen hoitaa kuntoon Jorma.

Keskusteltiin yhdistyksen kaksikielisyydestä ja todettiin yhdistyksen olevan käytännössä kaksikielinen, vaikkei siitä virallista päätöstä olekaan. Yhdistyksen toimintaan voivat näin helposti osallistua myös ruotsinkielisen pikkukunnat, joissa apua varmasti myös tarvitaan.

8 SEURAAVA KOKOUS

27.9.2004 klo 16.

9 KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen 17.40

Camilla von Bonsdorff
Puheenjohtaja

Vilja Tähtinen
Sihteeri

YSV ry tiedote 17.6.2004

Halutaanko maahamme lisää Myllypuron kaltaisia, kaatopaikoille tietämättä rakennettu- ja asuinlähiöitä?

Vai haluaisimmeko ennakkoon panostaa ympäristönsuojeluun ja siten välttää kalliit jo syntyneiden haittojen korjauskustannukset?

Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry (YSV ry) on huolissaan pienten kuntien ympäristönsuojeluvirkamiesten työtaakasta.

Ympäristöministeriön ja Kuntaliiton teettämä tuore Risto Mansikkamäen (Tuusulan ympäristöpäällikkö) laatima selvitys Kuntien ympäristönsuojeluhallinnon voimavaroista on tärkeä ja osoittaa vakavia puutteita kunnissamme. Kuntien eriarvoistuminen ympäristönsuojelun resursseissa vaikuttaa niiden edellytyksiin selviytyä tehtävistään. Erityisesti pienimpien kuntien mahdollisuudet tuottaa asiantuntevia sekä riittävän kattavia lupa- ja valvontapalveluita ovat selvityksen mukaan heikentyneet. Samalla kuntien kokonaisvaltaiseen ympäristönsuojelutyöhön kiinteästi kuuluvat ympäristönsuojelun edistämistehtävät ovat vaarassa jäädä yhä useammin hoitamatta. Paikoin akuuteista lakisääteisistä tehtävistäkin ehditään hoitaa vain ne kaikkein kiireisimmät, muut jäävät odottamaan, eikä kaikkia vireille pantuja asioita ehditä hoitaa.

YSV ry toteaa, että ympäristönsuojelun edistäminen kunnissa on joskus käytännössä yli-inhimillisiä voimia vaativaa työtä esim. sellaisessa kunnassa jossa on ympäristöasiat hoidetaan ns. yhdistelmävirkoina. Tällaisia kuntia on useita kymmeniä. Miten esim. maaseutusihteeri ehtii hoitaa maaseutuasioiden lisäksi ympäristönsuojeluasiat, yksityistieasiat sekä kunnan ATK-asiat? Tai mitähän tekee ympäristönsuojelusihteeri-rakennustarkastaja-työsuojelupäällikkö-yksityistieasioiden hoitaja?

Yhdelle työntekijälle ei pitäisi voida osoittaa vastuuta näin monesta asiakokonaisuudesta; yhden ihmisen resurssit eivät riitä, eikä mitään tehtävää voi tuolloin hoitaa edes puoliksi kunnolla. Tilanne on sama myös niillä viranhaltijoilla, jotka hoitavat yksin usean kunnan ympäristönsuojeluasiat. Töiden ruuhkautuminen ja ainainen kiire heijastuvat luonnollisesti työn laatuun ja henkilöstön jaksamiseen kunnallisessa ympäristönsuojelutyössä.

YSV ry toteaa että kuntien ympäristönsuojelun virkamiehet ovat usein korkeasti koulutettuja asiantuntijoita jotka ovat jopa innostuneita tärkeästä työstään, mutta uupumus on jo näkyvissä. Selvityksen mukaan kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten erityistehtäviin liittyvä lainsäädäntö on kahdeksankertaistunut vuodesta 1986 vuoteen 2003. EU:n myötä asiat eivät myöskään ole yksinkertaistuneet, ja direktiivien kautta kansalliseen lainsäädäntöön tulee koko ajan lisää ympäristönsuojelua koskevia lakeja ja asetuksia. Esimerkiksi vuodenvaihteessa voimaanastunut uusi jätevesiasetus työllistää kuntia: erään kunnan laskelman mukaan asetuksen tavoitteiden toteutus kunnassa vie 43 vuotta, jos jokaisen tapauksen käsittelyyn käytetään ½ päivää.

YSV ry korostaa, että samanaikaisesti kun kuntien **ympäristönsuojelutehtävät ovat lisääntyneet** kuntien ympäristönsuojeluun osoittamat **resurssit vähentyneet** valtaosassa kunnista. Ympäristönsuojelutehtävien henkilöstö ja talousresurssit ovat vähentyneet erityisesti pienissä, alle 15 000 asukkaan kunnissa (257 kuntaa). Vuodesta 1996 vuoteen 2001 kuntien ympäristönsuojeluhenkilöstön määrä oli vähentynyt 86 prosentissa, ja ympäristönsuojelun toimintamenot 79 prosentissa kunnista.

Kuitenkin juuri pienet muuttotappiolliset maaseutukunnat markkinoivat itseään puhtaan ympäristön ja luonnon tyyssijoina, jossa on mukava elellä ja kuunnella linnunlaulua, jos asiaa katsoo pidemmällä aikavälillä tulisi olla itsestään selvää, että juuri näissä kunnissa panostettaisiin riittävästi myös ennakoivaan ympäristönsuojeluun.

YSV ry vetoaa ympäristöministeriöön, valtion muuhun ympäristöhallintoon sekä alueellisiin ympäristökeskuksiin ja kuntien päättäjiin sekä Kuntaliittoon, jotta pieniin kuntiin saataisiin riittävästi tukea ympäristönsuojeluasioiden järkevään hoitoon. Tällä hetkellä kuntien voimavarat eivät riitä edes ympäristölupien tai ilmoitusten käsittelyyn, eikä ennaltaehkäisevään ja valistavaan ympäristönsuojelutoimintaan ole minkäänlaisia resursseja. Hankalia ja työläitä valvontatehtäviä sen sijaan riittää; ojariidat, jätevesiongelmät, ruoppaukset, roskaantumiset jne.

YSV ry:n mielestä valtion kannattaisi nyt panostaa kuntien ympäristöasioiden hoitoon. Näin voitaisiin tukea vahvasti myös herkkää, mutta ainutlaatuista maaseutuamme. Kansallisella ja EU-tasolla on viime vuosina säädetty paljon edistyksellisiä uusia ympäristönsuojelulakeja ja -asetuksia, mutta niiden hyöty jää vähäiseksi, jos niitä ei saada toimeenpantua kuntatasolla. Ympäristönsuojelun resursseja arvioitaessa voisi esimerkiksi ottaa elintarkevalvonnasta, maataloustoimesta ja rakennusvalvonnasta. Arvioinnissa ei tule lähteä suoraan asukasluvuista tai lupakäsittelyjen määrästä, vaan kunnan ympäristön erityispiirteistä kuten esim. vesistöt, rantaviiva, suojelualueet, haja-asutusalueet, pohjavesialueet ja kunnassa toimivien laitosten ympäristövaikutukset.

”- Tarvitsemme ympäristöministeriön tuen ruohonjuuritason työllemme. Pitkien piippujen politiikkaan on jo sattunut riittävästi, nyt ministeriön tulisi panostaa kuntiin. Tarvitsemme heti toimikunnan ja rahaa kokeilu- ja kehittämishankkeisiin, ratkaisujen löytämiseksi erityyppisten kuntien erilaisiin resurssiongelmiiin”, sanoo YSV ry:n puheenjohtaja Camilla v. Bonsdorff, ja jatkaa: ”mikäli vakavia Myllypuron kaltaisia ympäristöhaittoja halutaan ennaltaehkäistä, tulee nyt satsata kuntien voimavaroihin ja ennakoivaan ympäristönsuojelutyöhön. Pidemmällä tähtäyksellä ennakoivista ympäristönsuojelutoimista saadaan myös taloudellisia säästöjä.”

Kuntien ympäristönsuojeluhallinnon voimavarat -julkaisu (pdf, 1014 Kb)
löytyy osoitteesta: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=18245>

Lisätietoja:

Camilla v. Bonsdorff, *YSV puheenjohtaja*, ympäristönsuojelupäällikkö, Helsinki,
puh. (09) 7312 2680
e-mail camilla.von.bonsdorff@hel.fi

YSV ry:n hallituksen jäsenet:

Sini-Pilvi Saarnio, ympäristötarkastaja, Vihti, puh. (09) 2242 3296
e-mail sini-pilvi.saarnio@vihti.fi

Heidi Lyytikäinen, ympäristöpäällikkö, Pernaja, puh.(019) 661 2238
e-mail heidi.lyytikainen@pernaja.fi

Miira Riipinen, ympäristönsuojelutarkastaja, Sipoo, puh. (09) 2353 6713
e-mail miira.riipinen@sipoo.fi

Vilja Tähtinen, *YSV sihteeri*
vilja.tahtinen@kolumbus.fi

Pressmeddelande 17.6.2004

Vill vi att fallet Kvarnbäcken upprepas, där ett bostadsområde byggdes på en avstjälningsplats på grund av okunskap?

Eller vill vi hellre satsa på förebyggande miljövård och därigenom undvika att reparera skador för dyra pengar i efterhand?

Föreningen miljövårdstjänstemän i Finland (Ympäristönsuojelunviranhaltijat ry/YSV ry) är orolig över tjänstemännens arbetsbörda i de små kommunerna.

Risto Mansikkamäki (miljöchef i Tusby kommun) färsk utredning om kommunala resurser för miljövårdsförvaltning, som Miljöministeriet och Kommunförbundet låtit göra, visar på allvarliga brister i våra kommuner. Kommunernas tilldelning av resurser för miljövården varierar stort, vilket påverkar deras möjligheter att klara sina uppgifter. Särskilt de mindre kommunernas förutsättningar att producera sakkunniga och tillräckligt täckande tillstånds- och övervakningstjänster har enligt utredningen försvagats. Samtidigt finns det risk för att främjandet av miljövården, som hör till kommunernas övergripande miljövårdsuppgifter, kommer att bli allt mer åsidosatt. I vissa kommuner hinner man sköta endast de allra mest brådskande lagstadgade uppgifterna, de andra får vänta och det finns inte heller tid att sköta alla anhängiggjorda ärenden.

YSV ry konstaterar, att miljövårdsarbetet i kommunerna ibland i praktiken kräver övermänskliga krafter t.ex. i en sådan kommun där miljöfrågorna sköts genom sk. kombinerade tjänster. Det finns tiotals dylika kommuner. På vilket sätt hinner t.ex. en landsbygdssekreterare förutom landsbygdsärenden sköta miljövårdsärenden, enskilda vägar samt kommunens ADB-ärenden? Och hur klarar en kombinerad miljövårdssekreterare-byggnadsinspektör-arbetarskyddschef-ansvarig för enskilda vägar av sitt arbete?

Det borde inte få vara möjligt att ge ansvaret över såhär många uppgiftshelheter åt en tjänsteman, resurserna hos en person räcker helt enkelt inte till, vilket leder till att ingen av uppgifterna är möjlig att sköta ens halvt fullständigt. Situationen är den samma också för en ensam tjänsteman som sköter miljövårdsärendena i flera kommuner. Anhopningen av uppgifter och en ständig brådska återspeglar sig på arbetets kvalitet och miljövårdstjänstemännens arbetsförmåga.

YSV ry konstaterar att tjänstemännen inom den kommunala miljövårdssektorn ofta är högt utbildade sakkunniga som till och med är inspirerade av sitt viktiga arbete, men en utmattning bland tjänstemännen kan redan skönjas. Enligt utredningen har speciallagstiftningen som berör den kommunala miljövårdsmyndigheten åttafaldigats från år 1986 till år 2003. Situationen har inte heller förenklats via EU, genom EU-direktiven ges ständigt nya nationella lagar och förordningar som gäller miljövården. Även t.ex. den s.k. avloppsvattenförordningen vilken trädde i kraft vid årsskiftet sysselsätter kommunerna: enligt en beräkning i en av våra kommuner skulle förverkligandet av förordningens målsättningar ta 43 år i anspråk om man för varje fall använder arbetstid motsvarande en halv arbetsdag.

YSV ry poängterar, att samtidigt som **kommunernas miljövårdsuppgifter har ökat** har **resurserna som kommunerna reserverat för miljövårdsarbetet minskat** i största delen av kommunerna. Personal- och de ekonomiska resurserna för miljövården har minskat speciellt i små kommuner med färre än 15 000 invånare (257 kommuner). Från år 1996 till år 2001 har kommunernas miljövårdspersonal minskat i 86 procent och verksamhetsutgifterna i 79 procent av kommunerna.

Samtidigt är det speciellt små landsortskommuner med negativ befolkningsutveckling som marknadsför sig själv som fristäder för en ren och orörd miljö och där det är trevligt att bo intill naturen. Om man ser på saken ur ett lite längre tidsperspektiv borde det vara självklart att i just dessa kommuner satsa tillräckligt även på förebyggande miljövård.

YSV ry väddar till Miljöministeriet, övrig statlig miljövårdsförvaltning samt till de regionala miljöcentralerna och kommunala beslutsfattare samt Kommunförbundet att små kommuner skulle få tillräckligt med stöd för att sköta miljövårdsärendena på ett vettigt sätt. Just nu räcker inte kommunernas resurser ens till att sköta miljötillstånd och anmälningar, och för förebyggande miljövårdsverksamhet och upplysning finns inga som helst resurser. Besvärlika och arbetsdryga tillsynsuppgifter finns det däremot gott om: dikestvister, problem med avloppsvatten, muddringar, nedskräpning o.s.v.

YSV ry anser att staten nu borde satsa på att få den kommunala miljövården i skick. Härigenom kunde man också stöda vår känsliga men unika landsbygd. På nationell- och EU-nivå har man de senaste åren stiftat många framstegsvänliga miljöskyddslagar och –förfordningar, men nyttan av dem blir liten om de inte kan verkställas på kommunal nivå på grund av resursbrist. Då man bedömer miljövårdens resursbehov kunde man ta exempel från livsmedelsövervakningen, landsbygdssektorn samt byggnadsövervakningen. Vid bedömningen bör man inte utgå direkt från befolkningmängden utan från kommunens särdrag gällande miljön som t.ex. vattendrag, strandlinjen, skyddsområden, glesbygdsområden, grundvattenområden och miljöverkningarna från anläggningar som fungerar i kommunen.

“- Vi behöver miljöministeriets stöd för vårt arbete på gräsrotsnivå. På skorstenspolitik har satsats tillräckligt, nu borde miljöministeriet satsa på kommunerna. En kommitté bör tillsättas omedelbart och det behövs ekonomiska resurser för försöks- och utvecklingsprojekt samt för att finna lösningar för resursproblemen i olika typer av kommuner”, säger YSV:s ordförande Camilla v. Bonsdorff.
Hon konstaterar även, att om man vill förebygga allvarliga miljöolägenheter av typen Kvarnbäcken, så bör man nu satsa på kommunernas resurser och förebyggande miljövårdsarbete. På lång sikt leder förebyggande miljövårdsarbete också till ekonomiska inbesparingar.”

Publikationen Kommunala resurser för miljövårdsförvaltning (på finska, pdf, 1014 Kb) finns på adressen: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=18245>

Tilläggsuppgifter:

Camilla v. Bonsdorff, miljövårdschef, Helsingfors, tfn. (09) 7312 2680

e-mail camilla.von.bonsdorff@hel.fi

Sini-Pilvi Saarnio, miljöinspektör, Vihti tfn. (09) 2242 3296

e-mail sini-pilvi.saarnio@vihti.fi

Heidi Lyytikäinen, miljöchef Pernå tfn.(019) 661 2238

e-mail heidi.lyytikainen@pernaja.fi

Miira Riipinen, miljövårdsinspektör, Sibbo tfn.(09) 2353 6713

e-mail miira.riipinen@sipoo.fi

Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry:n Lammin päivien ohjelma 2004

KESKIVIIKKO 6.10.2004 (puheenjohtajana Jorma Jantunen)

- 9.00 **Ilmoittautuminen ja majoittuminen**
- 10.00 **Päivien avaus**
YSV ry:n puheenjohtaja Camilla v. Bonsdorff
- 10.15 **Jätevesiasetuksen herättämiä ajatuksia ja saatuja kokemuksia Järvi-Suomesta,**
Ympäristöpääällikkö Päivi Pietarinen, Jämsän kaupunki
Jätevesiasetus rakennuslupien käsittelyssä,
Rakennustarkastaja Pertti Kokkinen, Forssan kaupunki
- Kommentti, *Ympäristöasiantuntija Vesa Valpasvuo, Kuntaliitto*
- 11.15 **Vesipuitedirektiivin toimeenpano,** *Ylitarkastaja Jukka Matinvesi, YM*
- 11.45 Lounas
- 12.30 **Aktivoiva luontoretki Lammilla,** *Ympäristösihteeri Soile Kunnas, Lammi-Tuulos*
- 13.15 **Hyviä esimerkkejä käytännön työhön, teemana ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräykset**
- Kokemuksia ympäristönsuojelumääräyksistä: Yleistä ja erityisteemana öljysäiliöt, *Ympäristövalvontapääällikkö Jaana Lehtonen, Lohja*
- Jätehuoltomääräysten ja ympäristönsuojelumääräysten yhteensovittamisesta, *Toimitusjohtaja Tuula Honkanen, Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy*
- Eläinperäisten sivutuotteiden käsittelystä annetun, nk. sivutuoteasetuksen vaikutukset jätehuoltoon, *Etelä-Suomen läänineläinlääkäri Inna Ilivitzky*
- YVA-kokemuksia jätehuollosta, *Ylitarkastaja Jorma Jantunen, Uudenmaan ympäristökeskus*
- 14.45 Kahvi
- 15.00 **Työssä jaksaminen – Väsymyksestä voimaa,**
työnohjaaja ja kouluttaja Alli Kantola
- 17.00 Päivällinen
- 18.45 Rantasauna, iltapala ja illanvietto + muuta mukavaa

TORSTAI 7.10.2004 (puheenjohtajana Sini-Pilvi Saarnio)

- 9.00 **Kuntien ympäristönsuojelun voimavarat,**
Selvitysmies Risto Mansikkamäki
- kommentti kuntatasolta Heidi Lyytikäinen, Pernaja
- 10.00 **Ympäristöministeriön suunnitelmat voimavarojen
kohdentamiseksi sekä ajankohtaiskatsaus,**
Ylijohtaja Pekka Jalkanen, YM
- 11.00 **Kuntaliiton näkökulmat ja terveiset ajankohtaisista asioista,**
Ympäristöpäällikkö Maija Hakanen, Kuntaliitto
- 11.45 Lounas
- 12.30 **Paneeli ympäristöhallinnon resursseista,**
pj. Ympäristöpäällikkö Timo Lehtonen, Mikkeli
Panelistit:
- *Projektipäällikkö Tarja Hartikainen, Valkeakosken Seudun Kehitys Oy, Ympäristö-
terveydenhuollon ja ympäristönsuojelun alueellisen yhteistoiminnan kehittäminen
(YTAKE) Etelä-Pirkanmaalla*
- *Johtaja Harri Kallio, Hämeen ympäristökeskus*
- *Ympäristönsuojelusihteeri Mari Pihlaja-Kuhna, Askola-Pukkila-Pornainen*
- *Ympäristösihteeri Risto Salomaa, Vihti*
- *Ympäristönsuojelupäällikkö Jukka Palmgren, Porvoon kaupunki*
- 14.45 **Terveiset ja toiveet YSV:lle ja päätössanat**
- 15.00 Päätöskahvit

Tuo mukaan jaettavaksi mukavaa uutta ympäristönsuojelumateriaalia esim. esitteitä, suunnitelmia, selvityksiä jne.

Lammille on kutsuttu keskiviikoksi myös jätevesijärjestelmien valmistajia jakamaan ajankohtaista tietoa ja materiaalia aulatilojen läheisyydessä.